

TALOUSARVIOALOITE 1110/2010 vp

Määrärahan osoittaminen rintamasotilastunnuksen ja rintamalisän myöntämiseen vuonna 1926 syntyneille veteraaneille ja vuonna 1944 nostomiehinä palvelukseen astuneille

Eduskunnalle

Vuonna 1926 syntyneet miehet kutsuttiin vuonna 1944 palvelukseen siten, että vuoden alkupuolella syntyneet kutsuttiin palvelukseen helmikuussa ja jälkipuoliskolla syntyneet huhtikuussa. Näitä nostomiehiä oli yhteensä 24 500.

Kyseisen ikäluokan rintamasotilastunnuksen myöntämisessä on esiintynyt selviä ristiriitaisuuksia. Tämä johtuu lähinnä kahdesta eri syystä. Joissain aselajeissa, kuten esimerkiksi ilmatorjunta- ja rannikkojoukoissa, nostomiehet koulutettiin peruskoulutusvaiheen jälkeen aselajikoulutuksena tuliasemissa, jolloin heidän on tulkittu osallistuneen taisteluun ja tunnus on myönnetty, vaikka tietävästi yksikään kyseisistä patereista ei avannut lainkaan tulta vihollista kohti. Ilmavoimissa palvelleet 3 700 miestä ja 2 700 merivoimissa palvelutta miestä tulkittiin puolestaan asetuksen (772/1969) mukaisissa erikoisjoukoissa palvelleiksi ja tunnus on myönnetty riippumatta siitä, oliko heillä missään vaiheessa palvelustaan kosketusta viholliseen.

Loppuosa ikäluokista palveli siis koulutuskeskusten joukoissa eri puolilla Suomea. Näistä miehistä merkittävä osa on jäänyt ilman tunnusta, koska koulutuskeskukset olivat kotijoukkojen esikunnan alaisia eivätkä näin ollen kuuluneet asetuksessa rajattuihin rintamavastuussa olleisiin joukkoihin. Asia ei ole kuitenkaan näin yksinkertainen. Koulutuskeskuksissa palvelleita nostomiehiä käytettiin desanttien takaa-ajoon ja rintamakarkureiden kiinni ottamiseen. Näissä

tehtävissä jouduttiin joskus turvautumaan myös tuliaseisiin, jolloin näiden miesten osalta palvelus on ilman epäilystä ollut rintamasotilastunnuksen oikeuttavaa.

Ongelmaksi onkin koulutuskeskusten kohdalla muodostunut se, että lähes kaikki koulutuskeskusten komppanioiden sotapäiväkirjat päättyvät vuoden 1943 lopulla. Näin ollen puheena olevan, vuonna 1926 syntyneen ja vuonna 1944 palvelukseen astuneen ikäluokan osalta todisteita tunnuksen oikeuttavista palvelutehtävistä ei löydy. Tällaiset merkinnät olisivat välttämättömiä todisteina tunnusta hakeville veteraaneille varsinkin, kun heidän kohdallaan ei ole hyväksytty rintamanaisten kohdalla kelpuutettua "toverinäytöä" eli toisen paikalla olleen todistusta. Kaiken kukkuraksi koulutuskeskusten välillä on sotapäiväkirjojen kattavuudessa eroja, sillä mm. panssaritorjuntakoulutuskeskuksessa ja muutamassa muussakin on kirjoja pidetty sodan loppuun saakka, mutta esimerkiksi Nurmeksen koulutuskeskuksessa K 25:ssä päiväkirjat loppuvat vuoteen 1943 eikä desanttitorjuntaoperaatioista ja niihin osallistuneista löydy merkintöjä. Nurmeksen koulutuskeskuksen kohdalla päiväkirjoissa on tavanomaista pahempi "musta aukko".

Kun kaikesta edellä esitetystä käy kiistatta ilmi se, että rintamasotilastunnuksia on vuonna 1926 syntyneille ja vuonna 1944 koulutuskeskuksiin palvelukseen astuneille miehille myönnetty ristiriitaisin ja puutteellisinkin perustein sa-

TAA 1110/2010 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.

malla, kun toisille ns. toverinäytön perusteella tunnukseen oikeutetuille ei ole myönnetty tunnusta vuoden 1943 jälkeisten sotapäiväkirjojen puutteellisuuden tai täydellisen pitämättömyyden takia ja kun vielä eri koulutuskeskuksissa palvelleet miehet ovat tämän takia joutuneet keskenään eriarvoiseen asemaan, tulisi oikeudenmukaisuuden toteutumiseksi myöntää tunnus loppuilekin vuonna 1926 syntyneille veteraaneille joko automaattisesti tai hyväksymällä naisveteraanien tapaan ns. toverinäyttö. Vuonna 1926 syntyneet nostomiehet olivat osa kenttäarmeijamme ja muodostivat paineen alla taistelevan armei-

jamme viimeisen reservin, minkä vuoksi ikäluokka olisi saatava kattavasti ja tasapuolisesti rintamasotilastunnuksen piiriin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2011 talousarvioon momentille 33.50.50 lisäyksenä 1 500 000 euroa vuonna 1926 syntyneiden ja vuonna 1944 nostomiehinä palvelukseen astuneiden oikeuttamiseen rintamasotilastunnuksen ja rintamalisän maksamiseen budjettiperusteisesti.

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 2010

Raimo Vistbacka /ps
Pentti Oinonen /ps
Pirkko Ruuhonen-Lerner /ps

Pertti Virtanen /ps
Pietari Jääskeläinen /ps